

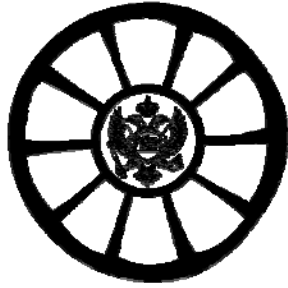
FONDACIJA ZA STIPENDIRANJE ROMA

PROGRAM STIPENDIJA 2008
DRUGI PERIODIČNI IZVJEŠTAJ

Vlada Crne Gore
Ministarstvo za zaštitu ljudskih i manjinskih prava

Podgorica 2008

FONDACIJA
ZA STIPENDIRANJE
ROMA

**INFORMACIJA O REALIZACIJI PROGRAMA STIPENDIJA
DO KRAJA PRVOG TROMJESEČJA ŠKOLSKE 2008/09 GODINE**

Program stipendija 2008

pokrovitelj:

Vlada Crne Gore
Ministarstvo za zaštitu ljudskih i manjinskih prava

Podgorica
decembar 2008

ŠTO JE NA KOJOJ STRANI

A. O implementatoru programa.....	03
B. Program stipendija.....	04
C. Dodatne aktivnosti u sklopu programa.....	05
D. Komunikacija sa roditeljima korisnika/ca programa	07
E. Vanškolske aktivnosti i rezultati korisnika/ca programa	08
F. Ključni izazovi	10
G. Program Javnog zastupanja	13
H. Ključni nalazi	16
E. Spisak učenika/ca koji pohađaju školsku 2008/09.....	17
F. Studenti/kinje Univerziteta Crne Gore.....	26

A. O implementatoru programa

Fondacija za stipendiranje Roma (FSR) osnovana je početkom 2005. godine da tretira pitanja obrazovanja, zapošljavanja i kulture Roma i Egipćana u Crnoj Gori. Intencija našeg rada jeste da postanemo pouzdan partner Vladi i drugim sektorima te da se razvijemo u moderan i regionalno prepoznatljiv Institut socijalne inkluzije (ISI) kompetentan za različite izazove društvenog uključivanja Roma.

Uspjeli smo se razviti u informativni, obrazovni i centar za profesionalnu podršku koji inicira ili participira u svim aktivnostima koji doprinose boljem ekonomskom, socijalnom i društvenom statusu Roma i Egipćana u našoj zemlji.

Vizija FSR-ISI je Crna Gora, građansko društvo, sa obrazovanom i integrisanom romskom i egipćanskom zajednicom. Misija FSR-ISI je podrška integraciji Roma i Egipćana u Crnoj Gori kroz obezbjeđivanje pristupa obrazovanju, kulturi i zapošljavanju na svim nivoima.

U dosadašnjem periodu Fondacija je uspjela da konsoliduje nekoliko ključnih programa. To su prije svega stipendijski programi prema srednjoškolcima i studentima. Zatim obezbjeđivanje pristupa finansijskim sredstvima za one koji pohađaju različite edukativne procese a koji obezbjeđuju njihovu integraciju u društvo u cjelini. Tu je i program sakupljanja građe i prezentacije kulturne baštine Roma i Egipćana u Crnoj Gori sa kojim smo jako zadovoljni. Od 2007. pokrenuli smo i program obrazovanja odraslih i stručnog osposobljavanja Roma i Egipćana u cilju njihove socijalne inkluzije. Ovaj program predstavlja podršku odraslim licima, uzrasta od 15 do 45 godina starosti, koji su nepismeni, nikada nijesu pohađali školu ili imaju završeno manje od četiri razreda osnovne škole i podrazumijeva funkcionalno opismenjavanje (jezička i matematička pismenost i socijalne vještine i znanje potrebno za život u savremenom društvu) i stručno osposobljavanje za jednostavna zanimanja. Od ove godine u saradnji sa UNHCR realizujemo i pilot program stipendiranja grupe učenika izbjeglica, iz Republike Kosovo, koji su u VI razredu osnovne škole „Božidar Vuković Podgoričanin“ u Podgorici. Konačno, u javnosti i strukturama Vlade, veoma prepoznatljiv program jeste javno zastupanje prema donosiocima odluka na svim nivoima, aktivno praćenje i podrška procesu evropskih integracije i watch dog uloga u primjeni politika.

Ključni partneri FSR-ISI, u stalnim programima, su Ministarstvo za zaštitu ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo prosvjete i nauke, Ministarstvo kulture, sporta i medija, Centar za stručno obrazovanje, Prosvjetna inspekcija, Zavod za školstvo, DVV International, FOSI ROM, UNHCR, NVO Koalicija „Romski krug“, Romski savjet u Crnoj Gori i druge strukture.

Kontakt:

Fondacija za stipendiranje Roma- Institut za socijalnu inkluziju

Odjeljenje za stipendiranje učenika i studenata

Njegoševa 36/1, 81000 Podgorica, Crna Gora

Tel/ Fax + 382(0) 20 665 325

E- mail: fsr@cg.yu

www.isi-mne.org

B. PROGRAM STIPENDIJA

Program stipendija, od 2008. godine, zajednički realizuju i finansiraju **Ministarstvo za zaštitu ljudskih i manjinskih prava Vlade Crne Gore** i FSR-ISI.

Program stipendija je odobren na javnom konkursu Komisije za praćenje implementacije Strategije za poboljšanje položaja RAE populacije u Crnoj Gori 2008- 2012 Vlade Crne Gore i realizuje se zaključno sa 31. 12. 2008. godine.

FSR - ISI je mjerodavnom Ministarstvu za zaštitu ljudskih i manjinskih prava podnio prvi periodični izvještaj o realizaciji programa stipendija septembra 2008. godine. Ovaj, drugi po redu, izvještaj takođe će biti dostavljen i svim struktrama u zemlji koje su uključene u proces socijalne inkluzije Roma i Egipćana.

Program stipendija u prvom polugodištu školske 2008/09 uključuje:

- finansijsku pomoć učenicima/ama srednjih škola tokom trajanja školske godine u iznosu od po 70 eura mjesečno;
- pomoć studentima/kinjama Univerziteta u iznosu od po 150 eura
- finansijsku pomoć od po 100 eura učenicima/cama srednjih škola za nabavku udžbenika i školskog pribora
- finansijsku pomoć od po 150 eura studentima/kinjama Univerziteta za nabavku udžbenika i literature
- redovno prikupljanje i arhiviranje svih informacija i dokumentacije relevantne za tok školske godine i praćenje uspjeha korisnika/ca programa
- redovne posjete školama, univerzitetskim jedinicama, razgovori sa upravama i predmetnim nastavnicima naših stipendista/ stipendistkinja
- blagovremeno uočavanje, rješavanje ili učešće u rješavanju problema i različitih pitanja koja su u, direktnoj ili posrednoj, vezi sa školskim/studijskim obavezama naših stipendista/ kinja
- pružanje mentorske podrške u nastavi
- jačanje kapaciteta stipendista, poboljšanje motivacije u učenju i otklanjanje različitih barijera u tom procesu
- zastupanje interesa stipendista/kinja prema javnosti u području školovanja, obrazovanja i zapošljavanja
- pružanje informativne, organizacione, logističke i tehničke podrške u skladu sa raspoloživim mogućnostima i resursima Fondacije

C. PRATEĆE AKTIVNOSTI PROGRAMA STIPENDIJA

C.1. Mentorski rad u srednjim školama

Od školske 2008/09 mentorski rad je značajno unaprijeđen. Stipendisti/kinje sa Univerziteta postali su mentori/ke sa obavezom da, na dnevnoj osnovi a sa sedmičnim izvještavanjem, prate rad, školovanje i aktivnosti učenika/ca koji/e su im dodijeljeni u zaduženje. Uvjereni smo da se na ovaj način snažno poboljšana i unaprijeđena međusobna i komunikacija sa školskim strukturama, kohezija i solidarnost između romskih učenika/ca i studenata/ studentkinja, konkretnije i vidljivije, nego ranije, prezentovani pozitivni primjeri iz romske i egipćanske zajednice, generalno poboljšana informisanost i organizaciona struktura cijelog programa i FSR-Isi kao subjekta.

Mentorski rad uključuje i obezbjeđuje – komunikaciju sa korisnicima na dnevnoj osnovi, stalno interesovanje za njih kod školskih struktura, kontinirano praćenje njihovog pohađanja škole, nastave, ponašanja, uspjeha, zapažanje i rješavanje problema, spriječavanje napuštanja škole, pomoć u učenju i popravljanju rezultata, izvještavanje prema strukturama FSR-ISI, predlaganje korektivnih mjera i preduzimanje konkretnih koraka.

Svakom stipendisti/kinji sa Univerziteta dodijeljeni su, pod mentorstvo, oni učenici/ce koji pohađaju škole u gradovima đe oni žive ili đe zbog potreba studiranja provode veći broj dana u neđelji. Na taj način obezbijedeno je brže i efikasnije dobijanje informacija.

Mentori/ke su prvo posjetili sve škole u kojima FSR ima stipendiste/kinje i upoznali se sa razrednim starješinama naših učenika/ca i sa upravama škola. Takođe, ostvarili su kontakt i sa samim stipendistima/kinjama i njihovim roditeljima. Ostvarena je veoma korektna saradnja. Uprave škola i razredne starješine su izašli u susret zahtjevima naših mentora/ki u pogledu dobijanja svih relevantnih informacija o učenicima/ama koje su dobili pod mentorstvom.

U protekla tri mjeseca mentori/ke su, od slučaja do slučaja, posjetili škole od četiri do jedanaest puta. Rukovodilac Odjeljenja za stipendiranje učenika i studenata, kao koordinator programa stipendija, takođe je tri puta posjetio sve škole u kojima su registrovani naši korisnici. Izvršni direktor FSR-ISI uključivao se prilikom upućivanja urgencija i rješavanja ozbiljnijih problema, bilo sa roditeljima ili upravama škola.

Mentorskim radom i čestim posjetama školama od strane osoblja FSR-ISI potpuno je prevaziđen raniji problem u komunikaciji sa školama koje zbog svog režima rada i velikog obima posla nijesu bile u prilici da blagovremeno prosljeđuju informacije i obrate dodatnu pažnju, u slučaju potrebe, našim korisnicima/ama. Zahvaljujući podršci programu stipendija, sada je kontakt neposredniji, direktniji i djelotvorniji - lakše i brže dobijaju se sve tražene informacije i kvalitetnije se prilazi različitim izazovima.

Takođe prevaziđen je i problem u komunikaciji sa učenicima/ama koji/e nijesu blagovremeno realizovali svoje obaveze prema FSR-ISI (dostavljanje dokumentacije, neadekvatni kontakt podaci usljed čestih mijenjanja istih i sl).

Ovim putem, đe mentori ostvaruju direktan kontakt sa školama i sedmično ih posjećuju, omogućeno je da dobijanje informacija ne zavisi više od stepena odgovornosti učenika/ca, a i onemogućeno je da se dobiju eventualno netačne ili krivotvorene informacije od stipendista/kinja.

Takođe poboljšana je i komunikacija sa roditeljima, mentori/ke ih upoznaju sa uspjehom njihove dece, daju sugestije i na vrijeme upoznaju sa određenim problemima koje njihova deca imaju u školi, sa njihovim ponašanjem u cilju popravljjanja stanja.

Na temelju izvještaja i utisaka mentora FSR-ISI je bazirala službenu komunikaciju sa roditeljima o čemu će kasnije biti više riječi.

Mentorski rad je značajno pomogao da se popravi uspjeh učenika/ca. U srednjim školama, u periodu od zaključenja prvog tromjesečja do kreiranja ovog Izvještaja, uspjeh korisnika/ca programa stipendija je poboljšan, u svim predmetima, za oko 20%.

C.2. Mentorski rad na Univerzitetu

Kao i u prošloj školskoj godini i 2008/09 nastavljen je mentorski univerzitetski program koji se temelji na učešće kolega naših studenata/kinja kroz pružanje podrške u savladavanju gradiva, boljem razumijevanju materije i termina, pomoć u pripremi ispita, seminarskih radova i eseja.

U FSR-ISI aktuelan je kurs engleskog jezika koji pohađaju romski NVO aktivisti i novinari ali i jedan broj naših studenata/kinja, učenika/ca i članova osoblja. Sticanje znanja i vještina iz engleskog jezika nije dio programa stipendija već se realizuje u okviru direktnih aktivnosti Misije OEBS-a ali značajno doprinosi jačanju kapaciteta korisnika/ca programa i otklanjanju barijera u učenju i pristupu izvorima literature.

C.3. Pristup stanovanju

Od ove godine program stipendija, kada je riječ o studentima/kinjama Univerziteta, uključuje i pomoć nevladine organizacije „Žensko srce“ iz Podgorice koja univerzitetskim korisnicima/ama stipendija, kojima je to potrebno, pruža mjesečnu pomoć za rentiranje stana/sobe tokom studija.

C.4. Internet Point Access i logistička podrška

Svim korisnicima/ama omogućen je pristup Internetu zašto je obezbijeden poseban i uvijek dostupan računar koji ne koristi osoblje FSR-ISI.

Osoblje FSR-ISI i drugi stipendisti takođe su svima, kojima je to bilo potrebno, pružili osnovne praktične informacije o korišćenju osnovnih programa, Interneta, pretraživača, chat programa. Značajan broj korisnika/ca otvorio je svoje e-mail adrese kao i profile na popularnim sajtovima poput www.facebook.com.

Korisnicima/ama programa, kao i njihovim familijama, u razumnoj mjeri koja poštuje resurse i mogućnosti organizacije, omogućen je pristup fotokopir aparatu i štampaču kao i skeneru i digitalnom fotoaparatu.

D. KOMUNIKACIJA SA RODITELJIMA KORISNIKA/CA PROGRAMA

Program stipendija, od početka školske godine, ima veoma intenzivnu saradnju sa roditeljima korisnika/ca programa. Ista je održavana putem sastanaka u sjedištu FSR-ISI, telefonskim i pismenim putem, posjetama familijama od strane mentora i osoblja FSR-ISI.

Osoblje FSR-ISI i mentori kontinuirano ukazuju na značaj obrazovanja za poboljšanje položaja stipendista/kinja u društvu, u budućnosti, kao i njihovih familija u cjelini.

Značajan broj roditelja program stipendiranja još uvijek vide isključivo kao siguran izvor prihoda familiji. Nijesmo mišljenja da je to loše ukoliko se može postaviti kao obostrano odgovoran i interesni odnos.

Ipak, komunikaciju sa FSR-ISI, jedan broj roditelja, svodi na pitanja oko isplata stipendija i drugih vrsta pomoći. Na žalost ne pokazuju očekivano interesovanje za probleme dece u školi i učenju.

Prema informacijama razrednih starješina, iz gotovo svih škola, u 90% slučajeva roditelji nijesu posjetili nikada školu. Interesovanje za ovu decu uglavnom pokazuje FSR-ISI, sem u slučaju opštine Nikšić kojoj je interesovanje i pažnja roditelja nešto kvalitetnija i intenzivnija nego u ostalim sredinama.

Isplatu treće stipendije, u slučaju učenika/ca sa lošijim uspjehom i vladanjem, uslovili smo prijetnom posjetom jednog od roditelja školi, obavljanju razgovora sa razrednim starješinom i upoznavanje sa prilikama relevantnim za konkretno dijete.

Zadovoljni smo odzivom i želimo da vjerujemo da je ovo održivi korak ka približavanju roditelja naših korisnika/ca školskim strukturama.

Loši rezultati stipendista/kinja, na kraju prvog tromjesečja ove školske godine (što će se videti iz pregleda ocjena) ne izazivaju dovoljnu pažnju roditelja. Svi roditelji su na odgovarajući način upoznati sa tim uspjehom. Značajan broj njih je to dosta ozbiljno shvatio i doprinio je poboljšanju uspjeha. Nakon prve nedjelje decembra 2008. godine svim roditeljima smo poslali, pisanim putem, informaciju o uspjehu njihove dece sa ažuriranim stanjem nakon završetka prvog tromjesečja o kojem su takođe prijetnom obaviješteni. Jedan broj roditelja je pozvan i na sastanak u FSR-ISI.

Neposredni razgovor, telefonski poziv i posjete mentora pomogli su da stanje i prilike razumiju gotovo svi roditelju, bez obzira na njihovu nepismenost. Komunikacija je pomogla djelimičnom poboljšanju razumijevanja i poznavanja, od strane roditelja, procesa obrazovanja i školovanja i posljedica koje neminovno nastaju sljed neredovnog pohađanja škole i loših ocjena tj. rezultata.

E. VANŠKOLSKE AKTIVNOSTI I REZULTATI KORISNIKA/CA PROGRAMA

Stipendisti/kinje FSR-ISI organizovani su u rad Romskog omladinskog kluba i Studentskog omladinskog kluba. Aktivizam u njima najviše bilježe korisnici/ce iz Podgorice zbog njihovog broja i same blizine FSR-ISI.

Studenti/kinje Univerziteta uključeni su u program edukacije o procesu evropskih integracija pokrenut od same FSR-ISI. Takođe, izuzetno su aktivni u civilnom društvu. Neki od njih su gotovo lideri i autoriteti pojedinim sredinama, poput opštine Herceg Novi. Neki od njih vode veoma značajne projekte i programe, poput medijskog dečijeg programa koji finansira, u opštini Ulcinj, Misija OEBS-a.¹ Takođe, sve je češće praksa da sami stipendisti/kinje sa Univerziteta predstavljaju FSR-ISI na određenim konferencijama i seminarima. Jedna studentinja otpočela je saradnju sa TV „Vijesti“ na razvijanju posebne emisije o romskoj/egipćanskoj zajednici. Takođe, jedan novi student snažno se involvirao u rad magazina „Inkluzija“.

Istraživanja FSR-ISI govore da su škola i sport jedini vidovi kontakta sa okruženjem. Jedan broj korisnika/ca programa stipendija aktivno se bavi sportom što snažno podržavamo i pomažemo, u skladu sa našim mogućnostima, sobzirom na prirodu našeg, isključivo, projektnog finansiranja. To predstavlja još jedan vid njihove društvene integracije i prepoznavanja, način da budu povezani sa pripadnicima većinskog/većinskih naroda te da se osjećaju prihvaćenim i ravnopravnim. Takođe ove aktivnosti značajno obogaćuju život ovih mladih ljudi i pružaju im mogućnosti putovanja, srijetanja i upoznavanja ljudi iz različitih krajeva, ispoljavanja svojih znanja i talenata, širenja iskustava i vidika, izlaska iz izolovanosti u kojoj većina njih ipak živi. Nekoliko naših stipendista pokazuju da i pripadnici romske i egipćanske zajednice, ako im se za to pruži šansa, ništa manje nego drugi, mogu postizati odlične rezultate i biti jako uspješni sportisti/kinje. Kroz sportske aktivnosti FSR-ISI, interno na njihovim radionicama, ali i u javnosti, gradi takođe jedan broj pozitivnih primjera. Mnogo bitnije od samih rezultata je to što pripadnici romske/egipćanske populacije uzimaju učešće u sportskom životu Crne Gore. Imaju sve pozitivna iskustva, odličan odnos prava sportskih kolektiva, trenera/ica i klubskih kolega/inica. Sami/e kažu da u sportu ne živi diskriminacija.

Dvije naše stipendistkinje sa Cetinja **Senada Beriša** i **Medina Krasnić** treniraju košarku u KK „Lovćen“. Ističu veoma korektan odnos trenera i saigračica. Igraju u crnogorskoj kadetskoj ligi. Putuju i takmiče se sa ekipama iz drugih gradova Crne Gore.

U Podgorici dvojicu stipendista treniraju fudbal. **Leonardo Ibiši** trenira fudbal u FK „Plava Zvijezda“ dok **Mensur Šaljaj** u FK „Mladost“. Stipendisti su članovi kadetskih ekipa ovih klubova kao prvotimci. Ovi klubovi se takmiče u nižim rangovima takmičenja. Igrajući za ove klubove naši stipendisti su u prilici da putuju po Crnoj Gori a imali su gostovanja i van Crne Gore (region i šire).

Dvojica naših stipendista **Nedžmedin Beriša** i **Sabit Beriša**, kao članovi ekipe Centra za obrazovanje i osposobljavanje „1.jun“ učestvovali su na turniru specijalnih škola u malom fudbalu koji se odrazio nedavno na Kipru. Takmičenje su završili prvim mjestom i osvojenim turnirom. Na takmičenju je učestvovalo 12 ekipa iz Evrope, a crnogorska ekipa u kojoj je bilo i naših stipendista, na putu do titule, savladala je ekipe iz

¹ Projekat „Osnaživanje romske zajednice u Crnoj Gori“ koji je pored kursa engleskog jezika pokrenuo izlaženje zajedničkog školskog časopisa u jednoj, etnički i vjerski, mješovitoj osnovnoj školi u Ulcinju pod koordinacijom romsko-egipćanskih novinara.

Estonije, Malte, Gibraltara i domaćina. Zavrijedili su medalje i pobjednički pehar. Stipendisti ne kriju oduševljenje takmičenjem i ovim putovanjem. Po njihovim riječima nose veoma lijepe utiske, imali su dosta slobodnog vremena i petodnevni boravak su iskoristili za šetnju i zabavu. Nepotrebno je govoriti koliko su ovakva iskustva dragocjena za mlade iz romske/egipćanske populacije, izlazak iz jedne vrste izolovanosti u kojoj žive, koliko se obogaćuje njihov život i iskustvo. Kao član ekipe na takmičenju je učestvovao i **Emin Bećaj**, stipendista FSR-ISI, koji je prošle godine završio školovanje ali je, na poziv uprave škole, uzeo učešće u ekipi i na turniru. Bećaj je inače osvajač bronzane olimpijske medalje.

F. KLJUČNI IZAZOVI

Ključni izazovi u procesu školovanja naših korisnika/ca a koji se negativno održavaju na postizanje uspjeha u školi su: neadekvatni uslovi stanovanja, nepostojanje adekvatnih uslova za rad i učenje u kući, nepismenost ili nedovoljna obrazovanost roditelja i drugih članova familije u pogledu pružanja određene podrške i pomoći u učenju, siromaštvo i socijalna isključenost, nedostatak samopouzdanja, nekvalitetno osnovnoškolsko obrazovanje, nedovoljno poznavanje službenog jezika, tradicionalističko i diskriminatorno nasljeđe.

U slučaju studenata/kinja prepoznato nije toliko relevantno. Uglavnom je riječ o nedovoljno kvalitetnom ranijem obrazovanju koje nije kompatibilno sa konkretnim studijskim programom.

Iako smo sportske aktivnosti prepoznali kao prednosti i snage naših korisnika/ca one se takođe djelimično prepoznaju i kao prijetnje samom programu stipendija. Određeni problem za ove učenike/ce u bavljenju sportskim aktivnostima predstavljaju školske obaveze i potreba čestog odsustvovanja sa nastave zbog treninga i takmičenja. Škole, koliko je to gođ moguće, izlaze u susret njihovim zahtjevima, ali često odsustvo sa nastave ipak se loše odražava na rezultate i kvalitet obrazovanja. Ukoliko tome pridodamo i uslove života romske populacije, situacija postaje znatno komplikovanija.

Jedan od razloga koji doprinose slabijem uspjehu učenika/ca i studenata/kinja može se navesti i njihov angažman u nevladinim sektoru odnosno organizacijama koje se bave inkluzijom Roma i Egipćana u crnogorsko društvo. U srednjoškolcima/kama i studentima/kinjama brojne NVO vide kadar koji može da odgovori njihovim potrebama što potvrđuje svrhu postojanaj i djelovanje FSR-ISI u pogledu produkcije kadra. Kako je mali broj njih sa tim stepenom obrazovanja to dovodi do njihovog angažovanja u više organizacija što predstavlja često, veoma značajan izvor prihoda, ali i troši njihovo vrijeme što se negativno, u značajnom broju slučajeva, odražava na njihov uspjeh u izvršavanju školskih odnosno fakultetskih obaveza. Iz tih razloga jedan broj studenata/kinja je pozvan da redukuje rad u civilnom društvu (mediji, NVO) i da subjekte u kojima su aktivni oslobode prećerane, organizacione i kadrovske, zavisnosti od njih samih.

F.1. Drop – out

U prvom polugodištu školske 2008/09 imamo registrovan svega jedan slučaj drop – outa što je za 70% manje nego u istom periodu u prošloj školskoj godini. Jedan učenik iz Nikšića bio je prinuđen da napušti školu zbog zapošljenja.² Njegova familija živi u veoma teškim uslovima i njegovo radno angažovanje predstavlja jedini izvor prihoda za njih. Preko direktnog kontakta, osoblja FSR-ISI i angažovanog mentora, pokušali smo da ga odvratimo od takvog postupka ali nijesmo uspjeli. Još jednom se kao prepreka obrazovanju, i pored želje da se školuju, pojavilo teško materijalno stanje familije koje sve, osim egzistencijalnih potreba, stavlja u drugi plan.

Svi ostali učenici/ce koji su upisali školsku godinu i dalje redovno pohađaju nastavu.

² Denis Kurti, učenik Prve srednje stručne škole, smjer autopromehaničar.

Izuzetno je pohvalno što nijesmo imali niti jedan primjer napuštanja škole od strane neke od korisnica i što je interesantno ove školske godine se još uvijek nijesmo suočili sa primjerom rane udaje, braka i slično.

Na Univerzitetu nije registrovan drop-out.

F.2. Izostanci sa nastave i vladanje

Srednje škole

U razgovorima sa razrednim starješinama i upravama škola dobijene su informacije o vladanju učenika/ca i ukupnom utisku koji ostavljaju u školi.

Možemo biti zadovoljni činjenicom da nema nijednog registrovanog slučaja da su korisnici/ce programa vinovnici nekih problema u školi, da izazivaju incidente ili ispoljavaju bilo kakav vid nedoličnog ponašanja.

Određeni problemi se javljaju u pogledu broja izostanaka sa nastave. Međutim ako se uzme u obzir činjenica da mnogi žive u uslovima koji zahtijevaju od njih i radno angažovanje, da pomažu roditeljima u obavljanju određenih poslova, moramo imati razumijevanja za izostanke sa nastave. U jednom broju slučajeva neopravdani izostanci su posljedica neangažovanja roditelja da opravdaju izostanke usljed bolesti.

FSR-ISI pismenim putem opravdala je sve izostanke koje su nastali kao posljedica učešća korisnika/ca u aktivnostima programa stipendija (sastanci, radionice, seminari). Nijesmo prihvatili ulogu pravdanja izostanaka koje po prirodi stvari može učinjeti samo roditelj ili neko iz uže familije. Ipak, podaci o izostancima nijesu nimalo drugačiji od podataka koji važe za neromske/egipćanske učenike/ce.

Po pitanju izostanaka sa nastave sa korisnicima/ama se stalno razgovora i ukazuje na potrebu redovnog pohađanja nastave.

FSR-ISI čini gotovo sve što je moguće da održi postojeći broj stipendista/kinja, na vrijeme uoči i reaguje na probleme, razvije kvalitetnu komunikaciju sa roditeljima, upozori, blagovremeno, roditelje i same korisnike/ce na moguće negativne posljedice koje proističu iz njihovog neispunjavanja obaveza, pomogne u savladavanju gradiva...

Ipak najveća odgovornost je na samim korisnicima/ama. Zato je apsolutno potrebna međusobna saradnja i angažovanje, nas kao servisa, roditelja i neposrednog korisnika/ce kako bi se obrazovni proces tekao i završio se na zadovoljavajući način i obezbijedilo korektno i ispravno ponašanje.

F.2.1. Evidencija izostanaka iz škole

Svega šest korisnika/ca je bez neopravdanih izostanaka ili 19% od ukupnog broja korisnika/ca. Od toga dječaci čine 66% a djevojčice 34%. Takođe sedam korisnika/ca nema nijedan opravdani izostanak iz nastave čime čine oko 22% od ukupnog broja korisnika/ca (djevojčice od ovog broja čine 20%). Svega su tri korisnika bez opravdanog i neopravdanog izostanka iz škole čime čine oko 9% ukupnog broja korisnika/ca.

Oko 50% korisnika/ca nema ili ima manje od pet neopravdanih izostanaka. Njih šest ili 19% ima između 6 i 10 neopravdanih izostanaka, dok 31% korisnika/ca ima između 10 i 15 neopravdanih izostanaka.

Oko 19% korisnika/ca ima ukupno od 1 do 5 opravdanih izostanaka. Njih 12% ima ukupno od 6 do 10 opravdanih izostanaka. Ukupno 15% korisnika/ca ima ukupno

između 11 i 15 opravdanih izostanaka. Njih 6% ima između 16 i 20 opravdanih izostanaka. Isti broj ima između 20 i 30 opravdanih izostanaka dok šest korisnika/ca ili 19% ima između 40 i 60 opravdanih izostanaka.

neopravdanih izostanaka je evidentirano u slučaju korisnika/ca iz Herceg Novog (121), zatim slijedi Podgorica (55) i potom Nikšić (47). Opravdani izostanci najviše su evidentirani u Nikšiću (105), Podgorici (92) i Herceg Novom (25).

Primjetno je da korisnici mnogo više izostaju sa nastave, ukupno imaju 217 opravdanih i 116 neopravdanih izostanaka, od korisnika programa kod kojih je stanje 128 opravdanih i 21 neopravdani izostanak.

Univerzitet

FSR-ISI posjeduje relevantne informacije da jedan student, i pored toga što je redovno i po prvi put, upisao treću godinu studija ne pohađa redovno nastavu niti redovno pristupa kolokvijumima i izvršava druge obaveze. Izvršni direktor FSR-ISI upozorio je konkretnog studenta koji je objasnio da će direktno pristupiti ispitima i da se takva strategija ne može odraziti negativno na njegov konačan uspjeh. FSR-ISI se nije složila sa datim ocjenama ali nije mogla obustaviti servisiranje prema korisniku. Isti je kasnije i pismeno, ponovno, upozoren na moguće posljedice i pozvan da se značajnije posveti učenju i studiranju te da redukuje svoj aktivizam u civilnom društvu na nivo koji ne ometa redovno izvršavanje obaveza i uspješan tok studiranja.

Uprave univerzitetskih jedinica, predmetni nastavnici ili saradnici u nastavi nijesu dali bilo kakve primjedbe na odnos, postupanje i ponašanje drugih naših studenata/kinja. Za neke od njih istakli su veoma pohvalne ocjene i komentare – kao za korisnike/ce sa Filozofskog fakulteta i Fakulteta političkih nauka.

G. JAVNO ZASTUPANJE (PUBLIC ADVOCACY PROGRAM)

Učenica Srednje građevinske škole u Podgorici, S.R., inače punoljetno lice, nanijela je malodobnom Romu Azizu Idrizaju, takođe, učeniku ove škole i našem stipendisti, teške tjelesne povrede usljed kojih će isti navjerovatnije ostati bez vida na jedno oko.

FSR-ISI se, na odgovorajući način, uljučila u ovaj slučaj, prije svega, prateći obezbjeđenje adekvatne medicinske njege i ostvarivanje ljudskih i ueničkih prava našeg korisnika.

Mediji su 26.11.2008. godine informisali o ovom događaju³ na osnovu policijskih izvora, koji ukoliko su istiniti naravno, jednostrano predstavljaju kompletan događaj. Do danas Uprava policije nije pružila ogovorajuću službenu reakciju. Izostalo je pružanje informacija zainteresovanim novinarima koji su kontaktirali inspektore na ovom slučaju da je između učenice S.R. i učenika Idrizaja došlo do manjeg konflikta zato što je, navodno, Rašetar uputila Idrizaju pogrđne riječi na račun njegove nacionalnosti i rase oslovljavajući ga „CG“ što su on i njegovi drugovi shvatili kao „Ciganin“. Nakon toga on je istoj, prema navodima prišao, udario je nogom i nakon toga zadobio udarac kišobranom u predjelu oka.

Od Uprave policije je zatražena informacija zašto nijesu saopštene sve informacije koje ravnopravno tretiraju obje strane ili bar pružaju mogućnost prezentovanja stajališta same žrtve i brojnih očevidaca događaja koje je policija morala uzeti u obzir. Kako je protiv S.R. najavljeno podnošenje krivične prijave zbog nanošenja teških tjelesnih povreda zatraženo je da Unutrašnja kontrola provjeri da li su službenici policije, koji su radili na ovom slučaju, odradili sve potrebne i neophodne službene radnje odnosno da li su neke od njih propuštali da preduzmu, poput uzimanja izjava od očevidaca Edina Đeševića, Adisa Koljenovića, Duška Perovića i drugih.

Osim ovih informacija traženo je i uvjerenje da će policija postupati maksimalno profesionalno bez obzira na etničko porijeklo žrtve i njegov, eventualno, marginalizovani status u društvu. Direktor policije je zamoljen da se u komunikaciji sa školskim vlastima snažnije založi za afirmisanje prevencije nasilja, jačanja kapaciteta i efikasnostin odgovarajućih službi i servisa u samim školama (pedagog, psiholog) jer se iz njihovih javnih istupa, povodom ovog ali i drugih događaja, zaključuje da su akcenat odgovornosti odnosno bezbjednosti tzv. školski policajci koji objektivno ne mogu snositi bilo koju vrstu odgovornosti za dogođeno.

Povodom ovog slučaja FSR-ISI uputila je apel ministrima zdravlja, rada i socijalnog staranja, prosvjete i nauke i za zaštitu ljudskih i manjinskih prava da se lično založe, shodno njihovoj poziciji, kako bi Azizu bila pružena maksimalna pažnja i ljekarska pomoć i izašlo se u susret njegovoj familiji za liječenje van Crne Gore ako postoji i najmanja nada za spas vida. Ministar prosvjete i nauke je pozvan da zajedno sa saradnicima i upravom Građevinske škole posjete Aziza na Očnoj Klinici Kliničkog centra i tako daju punu podršku njemu i njegovoj familiji i upute jasnu poruku, da iako su siromašni i marginalizovani, nijesu diskriminisani i bez razumijevanja i podrške. Kako se u posljednje vrijeme dogodilo više incidenata koji postavljaju pitanja o školi kao sigurnom okruženju od ministra prosvjete i nauke FSR-ISI je zatražila informaciju da li je povodom slučaja Idrizaj, i drugih, pristupljeno utvrđivanju individualne subjektivne ali i objektivne odgovornosti, u profesionalnoj ravni i da li su tom kontekstu pokrenuti neki

³Viđi ND „Vijesti“, tekst „Skoro ostao bez oka zbog zadirkivanja“, autor J.M, rubrika „Društvo“, strana 13.

disciplinski postupci. FSR-ISI je takođe zatražila da joj Ministarstvo prosvjete i nauke jasno saopšti učenička prava Aziza Idrizaja po pitanju nastale povrede i odgovarajućeg osiguranja.

FSR-ISI posredovala je kod jednog broja korisnika/ca i pomogla im u dobijanju ličnih dokumenata – lične karte i pasoša, zbog putovanja u inostranstvo.

Takođe, familijama korisnika/ca kontinirano se pruža stručna, organizaciona i tehnička pomoć po pitanju ostvarivanja prava iz socijalne zaštite ali i sve češće po pitanju legalizacije građevinskih objekata.

U slučaju Emina Bećaja, osvajača bronzane olimpijske medalje na Specijalnoj olimpijadi u Šangaju, FSR-ISI se obratila Ministarstvu kulture, sporta i medija i Crnogorskom olimpijskom komitetu u pogledu utvrđivanje prava i mogućnosti Bećaja na određene državne privilegije i beneficije kao osvajača olimpijske medalje.⁴ Bećaj je biviši stipendista FSR-ISI koji je prošle godine završio školovanje i trenutno je bez zapošljenja. Zbog završenog profila zanimanja nije moguće da dalje nastavi školovanje.

FSR-ISI inicirao je kod Ministarstva prosvjete i nauke uvođenje elemenata romske kulture u osnovnim školama kao izborni predmet predloživši angažovanje romskih stručnjaka iz okolnih zemalja i prijenos iskustava iz Makedonije i Srbije. Vlada godinama tvrdi da je izražen nedostatak stručnog i kompetentnog kadra koji bi u Crnoj Gori radio na ovim temama. Ministarstvo prosvjete i nauke je prihvatilo ideju zajedničkog organizovanja posjete jednog broja romskih stručnjaka iz regiona našoj državi.

FSR-ISI i Koalicija NVO „Romski krug“ tokom 2008. godine razvili su programe pristupa informacijama od javnog značaja i monitoringa svih politika prema Romima zbog čega je proces javnog zastupanja bio izraženiji nego ranijih godina. FSR/ISI posebno se bavila kvalitetom obrazovanja koja se pruža romskoj deci zbog čega je od mjerodavnih institucija tražena evaluacija i inspekcijski nadzor. Pažnja je posvećena i zakonskom rješavanju statusa romskih asistenata i fascilitatora u nastavi i vanstavnim aktivnostima ali u 2008. po ovom pitanju nije potignt nikakav progres.

Predstavnicima Ambasade SAD FSR-ISI je dostavio tražene informacije u vezi sa izučavanjem engleskog jezika od strane romskih učenika i njihovog uspjeha tokom školske godine. Nakon ovog, Ambasada SAD i Ministarstvo prosvjete i nauke su najavili specijalne kurseve za učenike osnovnih škola stim što smo mi izvršili dopun i interesovali se za mogućnost da aktivnosti budu proširene i na romske učenike srednjih škola u Podgorici, romske studente u Podgorici i jedan, manji broj, aktivista civilnog društva.

FSR-ISI, u sklopu svog redovnog programa sakupljanja građe i prezentacije kulturne baštine Roma u Crnoj Gori, uskoro će objaviti knjigu „Otvorena vrata - Antropološki prilog kulturama Roma i Egipćana u Crnoj Gori“ autorke Vesne Delić, etnološkinje i antropološkinje iz Podgorice, inače koordinatorke Kultrološkog odjeljenja ISI. Riječ je o publikaciji koja će predstavljati veoma kvalitetnu osnovu za unaprijeđenje informisanosti stručne i šire javnosti o kulturi Roma i Egipćana. Posebno je dragocjena za upotpunjavanje zvaničnih i alternativnih programa o kulturama manjina u kojima je do sada bio izražen nedostatak u pogledu prezentovanja kulturne baštine Roma. U tom pogledu FSR-ISI je pokrenla postupak kod više državnih organa za podršku organizovanju široke distribucije ove knjige – školama, predmetnim nastavnicima,

⁴ Pisma pomoćniku ministra dr Draganu Drobnjaku i predsjedniku COK Dušanu Simonoviću; FSR-ISI dokumentacija.

obrazovnim institucijama, javnim i univerzitetskim bibliotekama, subjektima inkluzije Roma i Egipćana.

FSR-ISI pozvala je na desetine državnih i opštinskih organa, ustanova i preduzeća da redukuju troškove novogodišnjeg reklamnog programa u korist fondova za obrazovanje, stručno osposobljavanje te kulturu Roma i Egipćana Crnoj Gori.

Program stipendija je dobro bio predstavljen u medijima i posebno u stručnoj javnosti.

H. KLJUČNE OCJENE I NALAZI

- Možemo zaključiti da su sve aktivnosti preduzete od strane Vlade, civilnog društva i donatora sprovedene na jako kvalitetan način i da se može konstatovati da od školske 2008/09 u Crnoj Gori, za razliku od ranijih godina, nije izražen problem pristupa romskih učenika i studenata udžbenicima i školskom priboru.
- Broj Roma i Egipćana upisanih u prvi razred srednjih škola, u odnosu na prošlu godinu, povećan je za više od 55%.
- Školsku 2008/09 godinu, posredstvom FSR/ISI i Ministarstva za zaštitu ljudskih i manjinskih prava, pohađa ukupno 33 učenika/ce romske ili egipćanske nacionalnosti - 16 ranijih srednjoškolaca/lki i 17 novih učenika/ca od ukupno njih 18 ove godine redovno upisanih lica u prvi razred srednjih škola svih profila.
- Registrovan je samo jedan primjer napuštanja škole što je za 70% manje nego u istom periodu prošle školske godine.
- Nijedna korisnica programa nije napuštila školu što se događa po prvi put od utemeljenja Fondacije/Instituta i pokretanja stipendijskog programa,
- Nijedan korisnik/ca sa Univerziteta nije prekinula školovanje.
- Od ukupnog broja stipendista/kinja njih 24 (71,87%) su đetići a devet njih (28,12%) su đevojkice.
- Na Univerzitetu Crne Gore upisana su dva nova korisnika – jedno lice egipćanske i jedno romske nacionalnosti.
- Ukupno osam studenata studira na ukupno osam različitih studijskih programa
- Jedna studentkinja nije dostavila kompletnu i traženu dokumentaciju pa je program stipendija prema istoj obustavljen.
- U radu sa srednjoškolskim korisnicima/ama angažovano je ukupno 7 mentora/ki.
- Postavljen unaprijeđeni model organizacije i funkcionisanja programa stipendija.
- Razvijena funkcionalna mreža logističke i psiho-socijalne podrške korisnicima/ama programa stipendija.
- Program stipendija mnogo transparentniji i vidljiviji u javnosti.
- Unaprijeđena komunikacija sa roditeljima kojima su mnogo više, nego ranije, približene školske strukture i procedure.
- Program advocacy odlično funkcionisao u praksi. Svim korisnicima omogućena tehnička i logistička podrška, pritiip Internetu i servisiranje prava i interesa kroz program javnog zastupanja.
- Na kraju prvog tromjesečja školske 2008/09 godine korisnici/ce su postigli/e sljedeći uspjeh: odličan - 2 ili 6,06%, vrlodobar - 2 ili 6,06%, dobar - 5 ili 15,15%, dovoljan - 3 ili 9,1%, nedovoljan - 22 ili 66,67%.
- Ukupno su tri korisnika i jedna korisnica imali po jednu negativnu ocjenu, sa 3 negativne ocjene je ukupno troje korisnika/ca (dva đetića i jedna đevojkica), četiri jedinice je imao 1 korisnik, sa pet negativnih ocjena je bilo ukupno 6 naših korisnika, 6 negativnih ocjena imale su tri naše korisnice, osam negativnih ocjena jedan korisnik, devet negativnih ocjena jedna korisnica i sa deset negativnih ocjena bio je jedan korisnik.
- U srednjim školama, u periodu od zaključenja prvog tromjesečja do kreiranja ovog Izvještaja, uspjeh korisnika/ca programa stipendija je poboljšán, u svim predmetima, za oko 20%.

I. SPISAK UČENIKA/CA ROMSKE ILI EGIPĆANSKE NACIONALNOSTI KOJI/E POHAĐAJU ŠKOLSKU 2008/09 GODINU

U tabeli koja slijedi biće prikazane osnovne informacije o stipendistima/stipendistkinjama⁵ kao i pregled njihovih ocjena, kao i uspjehu na prvom tromjesečju školske 2008/09 godine.

Informacije koje se nalaze u tabeli prikupljene su u periodu od 30.10 do 13.11. 2008 godine i potom od 20.11 do 04.12.2008. godine. Ovakav period u sakupljanju informacija bio je uslovljen režimom rada škola. Vrijeme kompletiranja ocjena se razlikuje po školama.

Školske 2008/09 godine upisano je 34 učenika/ce romske populacije. Od tog broja jedan učenik je, nakon dva mjeseca, napuštio školu. Do danas u nastavi je ostalo ukupno 33 učenika/ce romske ili egipćanske nacionalnosti.

Jedan učenik, čiji su roditelji izbjegli iz Republike Kosovo, koji je upisan u prvi razred stručne škole, najavio je apliciranje za stipendiju. No, i pored više poziva da to učini, dostavi odgovarajuću dokumentaciju te zajedno sa roditeljima pristupi etničkom izjašnjavanju i zaključivanju Ugovora, nije se odazvao pozivu.

Po opštinama broj korisnika/ca izgleda ovako:

Opština	Broj/Procenat
Podgorica	16 (48,48%)
Nikšić	7 (21,21%)
Cetinje	4 (12,12%)
Herceg Novi	4 (12,12%)
Kotor	1 (3,03%)
Bijelo Polje	1 (3,03%)

Od ukupnog broja stipendista/kinja njih 24 (71,87%) su đetići a devet njih (28,12%) su devojčice. Slijedi pregled po opštinama:

Opština	Đetići	Đevoyčice
Podgorica	12 (75%)	4 (25%)
Nikšić	7 (100%)	-
Cetinje	1 (25%)	3 (75%)
Herceg Novi	2 (50%)	2 (50%)
Kotor	1 (100%)	-
Bijelo Polje	1 (100%)	-

⁵ Broja izostanaka sa nastave je već ranije predstavljen.

Na kraju prvog tromjesečja školske 2008/09 godine korisnici/ce su postigli/e sljedeći uspjeh:

Uspjeh	Broj/Procenat
Odličan	2 ili 6,06%
Vrlodobar	1 ili 3,03%
Dobar	5 ili 15,15%
Dovoljan	3 ili 9,1%
Nedovoljan	22 ili 66,67%

Uspjeh prema polu izgleda ovako:

Opština	Đetići	Đevojčice
Odličan	2 (8,33%)	-
Vrlodobar	-	1 (11,11%)
Dobar	5 (20,83%)	-
Dovoljan	1 (4,16%)	2 (22,22%)
Nedovoljan	16(66,67%)	6 (66,67%)

Pregled broja jedinica po korisniku/ci:

Broj negativnih ocjena	Đetići	Đevojčice
Sa 1 negativnom ocjenom	3 (13,63%)	1 (4,54%)
Sa 2	-	-
Sa 3	2 (9,1%)	1 (4,54%)
Sa 4	1 (4,54%)	-
Sa 5	6(27,27%)	-
Sa 6	-	3 (13,63%)
Sa 8	1 (4,54%)	-
Sa 9	-	1 (4,54%)
Sa 10	1 (4,54%)	-

**I. 1. SPISAK AKTUELNIH STIPENDISTA/KINJA I PREGLED OCJENA I
IZOSTANAKA PO KONKRETNOM UČENIKU/CI:**

Ime i prezime, ime jednog roditelja	Škola, profil i razred	Generalije
01. Beriša (Uka) Brahim Sex: M	JU Prva srednja stručna- Nikšić Razred: treći Smjer: Automehaničar	Pregled ocjena: 1 x3 4 x2 1x 1 Broj izostanaka: Opravnani - 18 Neopravnani - 6
02. Beganaj (Sokolj) Saul Sex: M	JU Ekonomsko- ugostiteljska škola- Nikšić Razred: drugi Smjer: Tehničar prodaje	Pregled ocjena: 2 x 5 1 x 4 4 x 3 5 x 2 Broj izostanaka: Opravnani - 7 Neopravnani - 0
03. Beriša (Gzim) Amanda Sex: F	JU srednja stručna škola“ Sergije Stanić“ – Podgorica Razred: četvrti Smjer: tehničar prodaje	Pregled ocjena: 2 x 3 9 x 2 1 x 1 Broj izostanaka: Opravnani - 6 Neopravnani - 15
04. Beriša (Nazmije) Dijana Sex: F	JU srednja mješovita škola“ Ivan Goran Kovačić“ – Herceg Novi Razred: drugi Smjer: fizioterapeutski tehničar	Pregled ocjena: 1 x 5 2 x 4 2 x 3 4 x 2 6 x 1 Broj izostanaka: Opravnanih - 60 Neopravnani -1
05. Beriša (Ramadan) Senada Sex: F	JU Gimnazija – Cetinje Razred: treći	Pregled ocjena: 2 x 4 1 x 3 4 x 4 6 x 1 Broj izostanaka: Opravnani - 16 Neopravnani – 9

06. Beriša (Maksut) Edin Sex: M	JU srednja elektrotehnička škola“ Vaso Aligrudić“ – Podgorica Razred: treći Smjer: elektrotehničar elektrotehnike	Pregled ocjene: 6 X 4 3 X 3 2 X 2 Broj izostanaka: Opradani - 40 Neopravni - 3
07. Avdulaj (Ćerim) Ćerim Sex: M	JU Centar za obrazovanje i osposobljavanje „1. jun“ – Podgorica Razred: treći Smjer: pomoćnik automehaničara	Pregled ocjena: 1 x 5 2 x 3 2 x 2 Broj izostanaka: Opravdani - 10 Neopravdani - 6
08. Efović (Ismet) Senada Sex: F	JU Centar za obrazovanje i osposobljavanje „1 jun“ – Podgorica Razred: drugi Smjer: pomoćnica frizerke	Pregled ocjena: 2 x 5 5 x 4 Broj izostanaka: Opravdani - 19 Neopravdani - 8
09. Beriša (Muhamed) Elvis Sex: M	JU srednja elektrotehnička škola „ Vaso Aligrudić“- Podgorica Razred: treći Smjer: elektrotehničar	Pregled ocjena: 3 x 3 4 x 2 2 x 1 1 X 5 Broj izostanaka: Opravdanih - 29 Neopravdani - 12
10. Beriša (Sadik) Sabit Sex: M	JU Centar za obrazovanje i osposobljavanje „1 jun“ – Podgorica Razred: treći Smjer: pomoćnik automehaničara	Pregled ocjena: 7 x 5 2 x 4 Broj izostanaka: Opravdani - 0 Neopravdani - 0
11. Beriša (Sadik) Nedžmedin Sex: M	JU Centar za obrazovanje i osposobljavanje „1 jun“ – Podgorica Razred: treći Smjer: pomoćnik automehaničar	Pregled ocjena: 7 x 5 2 x 4 Broj izostanaka: Opravdani - 0 Neopravdani - 0
12. Đulijaj (Gzim) Ljulzim Sex: M	JU Zavod za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora – Kotor Razred: treći Smjer: kuvar	Pregled ocjena: 2 x 4 5 x 2 Broj izostanaka: Opravdani – 0 Neopravdani – 11

13. Eminović (Vajta) Enis Sex: M	JU srednja stručna škola „ Ivan Uskoković“ – Podgorica Razred: treći Smjer: autolimar	Pregled ocjena: 6 x 2 3 x 1 Broj izostanaka: Opravdani – 0 Neopravdani – 13
14. Kabaši (Ismet) Uka Sex: M	JU srednja stručna škola – Bijelo Polje Razred: treći Smjer: automehaničar	Pregled ocjena: 1 x 5 2 x 3 4 x 2 1 x 1 Broj izostanaka: Opravdani - 23 Neopravdani – 15
15. Krasnić (Mehmet) Medina Sex: F	JU Gimnazija- Cetinje Razred: treći	Pregled ocjena: 2 x 5 1 x 4 4 x 2 6 x 1 Broj izostanaka: Opravdani – 15 Neopravdani – 8
16. Šaljaj (Suljo) Mensur Sex: M	JU srednja građevinsko geodetska škola „ ing. Marko Radević“ – Podgorica Razred: drugi Smjer: keramičar, teracer, pečar	Pregled ocjena: 1 x 5 3 x 4 3 x 3 2 x 2 1 x 1 Broj izostanaka: Opravdani – 45 Neopravdani – 9
17. Tuša (Sevdija) Hanka Sex: F	JU srednja mješovita škola „ Ivan Goran Kovačić“ – Herceg Novi Razred: prvi Smjer: ugostitelj	Pregled ocjena: 1 x 3 4 x 2 9 x 1 Broj izostanaka: Opravdani – 48 Neopravdani- 4
18. Ferizi (Đevat) Remzija Sex: M	JU prva srednja stručna škola- Nikšić Razred: prvi Smjer: automehaničar	Pregled ocjena: 1 x 3 3 x 2 5 x 1 Broj izostanaka: Opravdani – 6 Neopravdani- 14

19. Šalja(Sadet) Aron Sex: M	JU Prva srednja stručna škola- Nikšić Razred: prvi Smjer: elektrotehničar mašinstva i opreme	Pregled ocjena: 1 x 5 4 x 2 3 x 1 Broj izostanaka: Opravnani – 57 Neopravnani – 15
20. Tairi (Agron) Almir Sex: M	JU srednja mješovita škola „ Ivan Goran Kovačić“ – Herceg Novi Razred: prvi Smjer: tehničar kulinarstva	Pregled ocjena: 2 x 4 2 x 3 10 x 2 Broj izostanaka: Opravnani – 12 Neopravnani – 13
21. Krasnić (Mehmed) Elvira Sex: F	JU Srednja stručna škola – Cetinje Razred: prvi Smjer: kuvar	Pregled ocjena: 1 x 5 2 x 4 4 x 3 6 x 2 Broj izostanaka: Opravnani – 6 Neopravnani – 0
22. Beriša (Hamzija) Edi Sex: M	JU srednja mješovita škola“ Ivan Goran Kovačić“ – Herceg Novi Razred: prvi Smjer: trgovina	Pregled ocjena: 1 x 5 1 x 4 1 x 3 7 x 2 3 x 1 Broj izostanaka: Opravnani- 1 Neopravnani – 7
23. Beriša (Muhamed) Suada Sex: F	JU srednja stručna škola „, Sergije Stanić“ – Podgorica Razred: prvi Smjer: tehničar prodaje	Pregled ocjena: 2 x 4 3 x 3 8 x 2 Broj izostanaka: Opravnani – 7 Neopravnani – 0
24. Žabelji (Špejtin) Bajram Sex: M	JU srednja stručna škola „, Ivan Uskoković“ – Podgorica Razred: prvi Smjer: autolimar	Pregled ocjena: 7 x 2 5 x 1 Broj izostanaka: Opravnani – 5 Neopravnani – 4

25. Žabelji (Špejtim) Alija Sex: M	JU srednja stručna škola“ Ivan Uskoković“ – Podgorica Razred: prvi Smjer: autolimar	Pregled ocjena: 2 x 3 11 x 2 Broj izostanaka: Opravdani – 5 Neopravdani – 4
26. Perparim (Fazlija) Isufaj Sex: M	JU Prva srednja stručna škola – Nikšić Razred: prvi Smjer: automehaničar	Pregled ocjena: 1 x 3 4 x 2 5 x 1 Broj izostanaka: Opravdani – 0 Neopravdani – 0
27. Šira (Fekneta) Albert Sex: M	JU Prva srednja stručna škola – Nikšić Razred: prvi Smjer: mašinski tehničar energetike	Pregled ocjena: 2 x 2 10 x 1 Broj izostanaka: Opravdani – 8 Neopravdani – 9
28. Ibiši (Nazim) Leonardo Sex: M	JU srednja stručna škola „ Ivan Uskoković“ – Podgorica Razred: prvi Smjer: autolimar	Pregled ocjena: 1 x 3 6 x 2 5 x 1 Broj izostanaka: Opravdani – 0 Neopravdani – 2
29. Kerelaj (Bashim) Eugen Sex: M	JU Prva srednja stručna škola – Nikšić Razred: prvi Smjer: automehaničar	Pregled ocjena: 1 x 4 1 x 3 5 x 2 5 x 1 Broj izostanaka: Opravdani – 12 Neopravdani – 3
30. Ivanova (Isen) Marija Sex: F	JU Gimnazija „ 25.maj“ – Tuzi Razred: prvi	Pregled ocjena: 1 x 4 3 x 3 4 x 2 3 x 1 Broj izostanaka: Opravdani - 0 Neopravdani – 12
31. Nuraj (Agim) Alen Sex: M	JU srednja stručna škola – Cetinje Razred: prvi Smjer: kuvar	Pregled ocjena: 1 x 4 6 x 2 4 x 1 Broj izostanaka: Opravdani – 5

		Neopravdani – 6
32. Idrizaj (Aziz) Aziz	JU srednja građevinsko geodetska škola – Podgorica Razred: Drugi Smjer: keramičar, teracer	Pregled ocjena: 1 x 3 1 x 2 8 x 1 Broj izostanaka: Opravdani - 59 Neopravdani – 13
33. Baftijari (Ramadan) Serđan	JU srednja stručna skola „Sergije Stanić“ – Podgorica Razred: Prvi Smjer: konobar	Pregled ocjena: 1 x 5 2 x 3 10 x 2 2 x 1 Broj izostanaka: Opravdani - 8 Neopravdani – 6

I.2. Pregled uspjeha iz pojedinih predmeta:

Crnogorski jezik

Od ukupno 33 učenika/ce koji su imali ovaj predmet njih 5 (15,15%) je imalo negativnu ocjenu, dovoljnu ocjenu imalo je njih 21 (63,63%), dobar uspjeh pokazalo je 5 (15,15%) a vrlodobrom ocjenom ocijenjeno je njih 2 (6,06%).

Strani jezik

Nastavu stranog jezika pratilo je 27 učenika. Od tog broja negativnu ocjenu imalo je 10 (37,03%) učenika/ca, dovoljnu ocjenu njih 11 (40,74%) učenika/ca, dobru ocjenu imalo je 6 (22,22%) učenika/ca dok vrlodobru ili odličnu ocjenu nema niko od naših korisnika/ca.

Matematika

Uspjeh učenika/ca iz predmeta matematika izgleda ovako: 16 (51,61%) učenika/ca imalo je negativnu ocjenu, dovoljnom ocjenom ocijenjeno je 11 (35,48%), dobrom 2(6,45%), vrlodobrom 1 (3,22%) i odličnom 1(3,22%) učenik/ca.

Informatika

Iz ovog nastavnog predmeta 5 (41,66%) učenika/ca je imalo negativnu ocjenu, njih 5 (41,66%) dovoljnu, jedan učenik (8,33%) dobrom ocjenom i jedan učenik (8,33%) vrlodobrom ocjenom.

Stručni predmet

Kad se govori o predmetima koji su direktno povezani sa obrazovnim profilom za koji se učenici/ce skoluju postignuti su sledeci rezultati: nedovoljnu ocjenu imalo je 8(30,76%), dovoljnu ocjenu 11(42,30%), dobru 3(11,53%) a vrlodobru ocjenu njih 4(15,38%).

Praktična nastava

Praktičnu nastavu imalo je 19 učenika/ca koji su postigli sljedeći uspjeh: negativnu ocjenu imalo je njih dvoje (10,52%) učenika/ca, dovoljnu 11 (57,89%), dobru dvoje (10,52%), vrlodobru takođe dvoje (10,52%) i odličnu ocjen takođe dvoje 10,52%) učenika/ca.

J. STUDENTI/KINJE UNIVERZITETA CRNE GORE

Program stipendija od svog razvijanja obuhvata i lica koja studiraju na državnom Univerzitetu Crne Gore.

Svi studenti /kinje su upisani prema principu afirmativne akcije i kao rezultat uspješnog vođenja kampanje javnog zastupanja koja je bila podržana od svih struktura sistema uključujući predsjednika države Crne Gore, predsjednika Vlade Crne Gore, Ministarstva za zaštitu ljudskih i manjinskih prava, Ministarstva prosvjete i nauke i Kancelarije za rodnu ravnopravnost.

Institucionalno ovaj mehanizam je najbolje razvijen na Ekonomskom fakultetu u Podgorici koji je, kroz punu saradnju sa civilnim sektorom, kreirao podsticajne mjere za upis lica sa hendikepom, lica bez roditeljskog staranja i lica koja su pripadnici romske ili egipćanske populacije.

Ukupno je 8 (8) lica trenutno sa statusom redovnog studenta/kinje na Univerzitetu Crne Gore dok je jedno lice (1) sa apsolventskim statusom.

Jedno lice FSR/ISI nije dostavilo kompletnu traženu dokumentaciju pa je prema istom obustavljen program stipendija.

U prvom semestru školske 2008/09 stipendiramo ukupno 8 lica:

Ime i prezime studenta/kinje	Naziv univerzitetske jedinice
01. Kumrija Beganaj	Filozofski fakultet – Nikšić Smjer: Predškolsko vaspitanje i obrazovanje
02. Samir Jaha	Filozofski fakultet – Nikšić Smjer: Predškolsko vaspitanje i obrazovanje
03. Anita Zećiri	Pravni fakultet - Podgorica
04. Behija Ramović	Fakultet političkih nauka –Podgorica Smjer: Socijalni rad i socijalna politika
05. Teuta Nuraj	Fakultet političkih nauka –Podgorica Smjer: Diplomacija
06. Biljana Alković	Fakultet političkih nauka –Podgorica Smjer: Žurnalistika
07. Emrah Jefkaj	Filozofski fakultet – Nikšić Smjer: Psihologija
08. Miljaim Delija	Ekonomski fakultet – Podgorica Smjer: Menadžment